

CANALUL BEGA TIMISOARA

Canalul Bega Timisoara – Vedere aeriana din drona spre Catedrala Mitropolitana

Râul Bega

Râul Bega (sârbă: *Beghej*, maghiară: *Béga*) este un râu în România și Serbia. Izvorăște în Munții Poiana Ruscă. Traversează orașele Făget și Timișoara, pe teritoriul României și orașul sârbesc Zrenjanin. Se varsă în râul Tisa lângă localitatea Titel.

Râul Bega se formează prin unirea a două brațe Bega Luncanilor și Bega Poieni în dreptul localității Curtea. În continuare râul trece prin localitățile Margina, Făget, Răchita, Mănăștiur, Leucușești, Bethausen, Cutina, Bodo, Balinț.

În amonte de localitatea Chizătău de bușează în râul Bega canalul Coșteiu-Chizătău de deviere a debitelor din Timiș. Râul trece apoi prin localitățile Chizătău și Topolovățu Mic. Imediat în aval de Topolovățu Mic apele mari ale râului Bega sunt deviate în spre râul Timiș prin derivația Topolovăț-Hitiaș.

În aval de Topolovățu Mic, cursul râului Bega este complet canalizat (vezi Canalul Bega). Fosta albie a râului Bega este colmatată în partea amonte. Aproximativ în aval de Timișoara albia a fost menținută sub denumirea de Bega Veche (pe

alocuri fiind folosită și denumirea de Bega Bătrână) și a fost în mare parte reprofilată pentru drenarea zonei situate la nord de canalul Bega. Pe o porțiune de 1,9 km râul marchează frontiera româno-sârbească.

ISTORIC

Istoria Canalului Bega începe în anul 1728 când contele Claudius Mercy dispune săparea unui canal care să contribuie la asanarea terenurilor inundabile din jurul Timișoarei. Atunci începe canalizarea râului Bega (*Begheului*) în amonte de Timișoara, până la Făget. Patru ani mai târziu, în 1732, pe noul canal circulă primul vapor până la Pancevo. Între 1735 - 1754 se construiește o nouă variantă, mai la sud, între Timișoara și Klekk. Vechiul canal, este abandonat, din cauza pragurilor de nisip care-l făceau impracticabil, mai ales pe timp de vară când nivelul apei era scăzut. Noul traseu este mult mai drept și favorabil navigației, însă depinde mult de nivelul apei a cărui debit oscilează pe parcursul unui an.

Lucrările începute de Mercy sunt continuate și de inginerul Maximilian Fremaut. Acesta continuă canalizarea intervenind cu diguri pentru regularizarea cursului Begheului. Ca urmare, Timișoara beneficiază enorm de reducerea riscului de inundații dar mai ales de uscarea mlaștinilor din împrejurimi. În 1744 este dat un ordin imperial prin care toate comunele riverane canalului Bega sunt obligate să întrețină malurile și digurile, și să ajute la regularizarea canalului. În 1752 este menționat Portul Timisoara în cartierul Iosefin. Cantitatea de marfuri transportată pe Bega era de 20.000 tone. Un an mai târziu, au loc primele inundații catastrofale din istoria Banatului. Din acest motiv, se construiește un nou canal, lung de 30 km, între Itebej și Jancov Most. În 1756 este întocmită prima reglementare a navigației și comerțului pe Bega. În 1758 Fremaut începe construcția în amonte de Timișoara a unui nod hidrotehnic la Coștei pe râul Timiș. Nodul permite transferul de debit între Timiș și Bega în funcție de necesități. Astfel se rezolvă problema debitului pe canalul Bega, dar se și îmbunătățește gospodărirea apelor într-o zonă cunoscută istoric pentru terenurile mlaștinoase și inundațiile frecvente.

Malurile Begăi au intrat în reabilitare. Patru șantiere au fost deschise în Timișoara, de la intrarea până la ieșirea canalului Bega din oraș. Astfel, potrivit proiectului, vor fi refăcute aleile și trotuarele, dar vor fi realizate și piste pentru bicicliști. „ Va încuraja sportul, plimbarea cu bicicletele, mi se pare o idee amenajarea, până acum era numai asfalt, uneori deloc, deci numai cuvinte de laudă “. Pe lângă piste de biciclete de-a lungul Begăi vor fi amenajate și nouă puncte de închiriere a acestor mijloace de transport. Va fi amenajată o scenă și mai multe gradene demontabile pentru public, iar pe Bega vor apărea terase plutitoare.

Să nu uităm de cele nouă stații pentru vaporetto și de rampe pentru intervenții de urgență, care deschid calea transportului în comun pe Bega.

Lungimea cursului de apă	256 km
Date generale	
Țări traversate	România: Județul Timi Serbia: Provincia Voivodina
Afluenți de stânga	Bega Luncanilor (Bega Mare), Pârâul Carpenului, opot, Vădana, Bucovăț, Zopana, Bălă ina, Gladna, Timi el, Canalul Co teiu - Chizătău, Bistra Oră enilor

Afluenți de dreapta	Bega Poieni (Bega Mică) Homojdia Năndrăneasca Icui Zidileasca Pădurani Topla Fântâneaua Rece Cladova Nieregi Fădimac Mini Hezeri Chizdia Teme iț Mociur Valea Cără ița Vale Gherteamo Potoc-Remetea Rastova Behela si Bega Veche
----------------------------	---

Principalele localități traversate	România: Margina Făget Răchita Mănă tiur Leucu e ti Bethausen Cutina Bodo Balinț Chizătău Ictar-Budinți Topolovățu Mic Reca Remetea Mare Ghiroda Timi oara Utvin Sânmihaiu Român Uivar Otelec
---	--

Principalele localități traversate	Serbia: Hetin Srpski Itebej Novi Itebej Begejci Žitište Banatski Dvor Jankov Most Klekk Zrenjanin Ečka Lukino Selo Stajićevo Perlez Titel
---	--

Imagine de epoca – canalizarea raului Bega (inceputul sec. XX) dr. Bratul "Bega Poieni" (Bega Mica)... stg. Bratul "Bega Luncanilor" (Bega Mare).

Imagine de epoca – canalizarea raului Bega (inceputul sec. XX)

Lucrari de modernizare a canalului Bega la inceputul sec. XX – D.J.A.N. Timis
Colectia Documentelor Fotografice

Anul 1908 – Timisoara, Lacul de acumulare de la "Uzina de Apa".

Anul 1908 – Timisoara, Strandul orasului

Anul 1908 – Timisoara, Strandul orasului (imagine din colectia personala)

Anul 1911 – "Uzina Hidroelectrică" (imagine de arhivă)

Anul 1911 – "Uzina Hidroelectrică" (imagine de arhivă)

Uzina Hidroelectrică Timisoara (inceputul sec. XX - imagine de arhiva)

Anul 1969 – Timisoara, Strandul Tineretului (imagine din colectia personala)

Timisoara 1909 – Biserica Ortodoxa Romana cu hramul „Sfantul Ilie”, constr. in anii 1825-1826, se afla langa Podul Mihai Viteazul pe Calea Dorobantilor, demolata in 1913. In imagine muncitori la lucru – Prelucrarea lemnului de cherestea si tamplarie.

Parcul Uzinei (Uzina Hidroelectrică data in folosinta in 1911). Este vorba de un nou spațiu verde pe malul Begăi, care cuprinde și un ansamblu de pietre care vrea să semene cu Stonehenge-ul. Sursa foto: eyeinthesky.ro

Podul Dacilor - podul „de la Piata de Fan”, „Badea Cartan”. Construit in 1909, era utilizat de tramvaie, dar si de vagoanele de cale ferata ce faceau legatura intre uzinele din Fabric si gara. Pe amplasamentul acestuia exista si inainte un pod ce traversa Canalul Morii si Canalul Plutaritului. Actualul pod a fost modernizat de curand. Sursa foto: eyeinthesky.ro

TIMISOARA – Piata Badea Cartan (mai este numita si Piata de Fan), in dreapta Canalul Bega cu vedere spre Podul Mihai Viteazul si Uzina Hidroelectrică. Sursa foto: eyeinthesky.ro

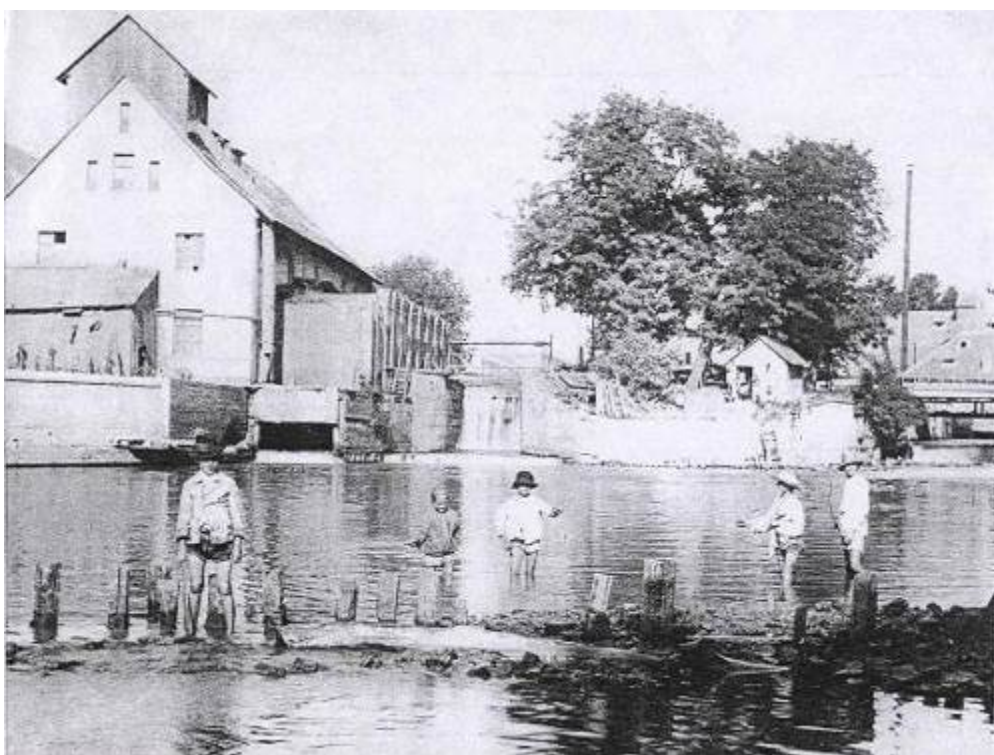
Timisoara, Str. Baba Dochia, un brat al Begheiului (inceputul sec. XX – colectia personala)

Timisoara, Vechea Moara pe Bega, Str. Stefan cel Mare (inceputul sec. XX – colectia personala)

Anul 1912 – Timisoara, Un brat al Begheiului in spatele Bisericii „Milenium” Piata Romanilor

Anul 1912 – Timisoara, Vechea Moara pe Bega (imagine de arhiva)

Timisoara 1903 – Sinagoga Noua din Fabric construita in anul 1899 pe str. Coloniei, fost Splaiul Kuntz, prin fata trecea un brat al Begheiului. (imagine de arhiva)

Timisoara 1903 – Sinagoga Noua din Fabric construita in anul 1899 pe str. Coloniei, fost Splaiul Kuntz, prin fata trecea un brat al Begheiului. (imagine de arhiva)

Timisoara 1903 – Sinagoga Noua din Fabric construita in anul 1899 pe str. Coloniei, fost Splaiul Kuntz, prin fata trecea un brat al Begheiului. (D.J.A.N. Timis, Colectia Doc. Fotografice)

Timisoara - Podul "Decebal" (inceputul sec. XX – imagine de arhiva)

Timisoara - Podul "Decebal" (inceputul sec. XX – Zi de promenada – imagine de arhiva)

Podul Decebal - „podul de la Baile Neptun”. Dateaza din 1909 si era, la acea vreme, podul pe grinzi de beton armat cu cea mai mare deschidere din Europa. Proiectul a fost distins cu Diploma de onoare la Expozitia Internationala de la Paris din 1910.. Inaintea regularizarii noului canal, in apropierea podului a existat Canalul Plutaritului, care era traversat de un pod de lemn. (Sursa foto: eyeinthesky.ro)

"Decebal" la inapoiere de la Uzina Hidroelectrica - Foto: C. Liciu 2016

Podul Michelangelo Timisoara cu cea mai mare deschidere. Foto: C. Liciu 2016

Timisoara - "Decebal" a trecut pe sub Podul Michelangelo. Foto: C. Liciu 2016

Timisoara – Podul Mitropolit Andrei Saguna (numit si Podul Tineretii - imagine de arhiva)

Timisoara – Podul Mitropolit Andrei Saguna (numit si Podul Tineretii - imagine de arhiva)

Timisoara – Podul Mitropolit Andrei Saguna – stg. Gradina Banateana (imagine realizata din drona)

Timisoara – Intersectia Bv. Vasile Parvan cu Bv. Mihai Viteazul (imagine realizata din drona)

Autofoto: C. Liciu - Timisoara – Podul Mitropolit Andrei Saguna – stg. Gradina Banateana

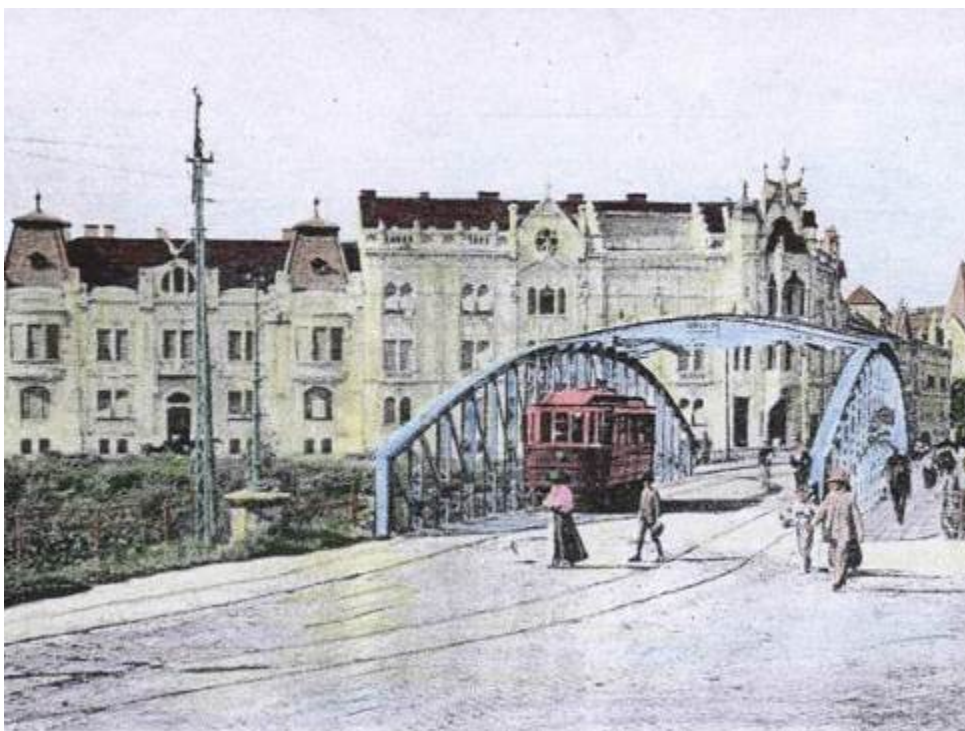
Timisoara – "PELICAN"... Cel mai frumos iaht de pe Bega, a disparut !

In locul lui "PELICAN" au aparut: "BUREBISTA", "TRAIAN" si "DECEBAL". Foto: C. Liciu

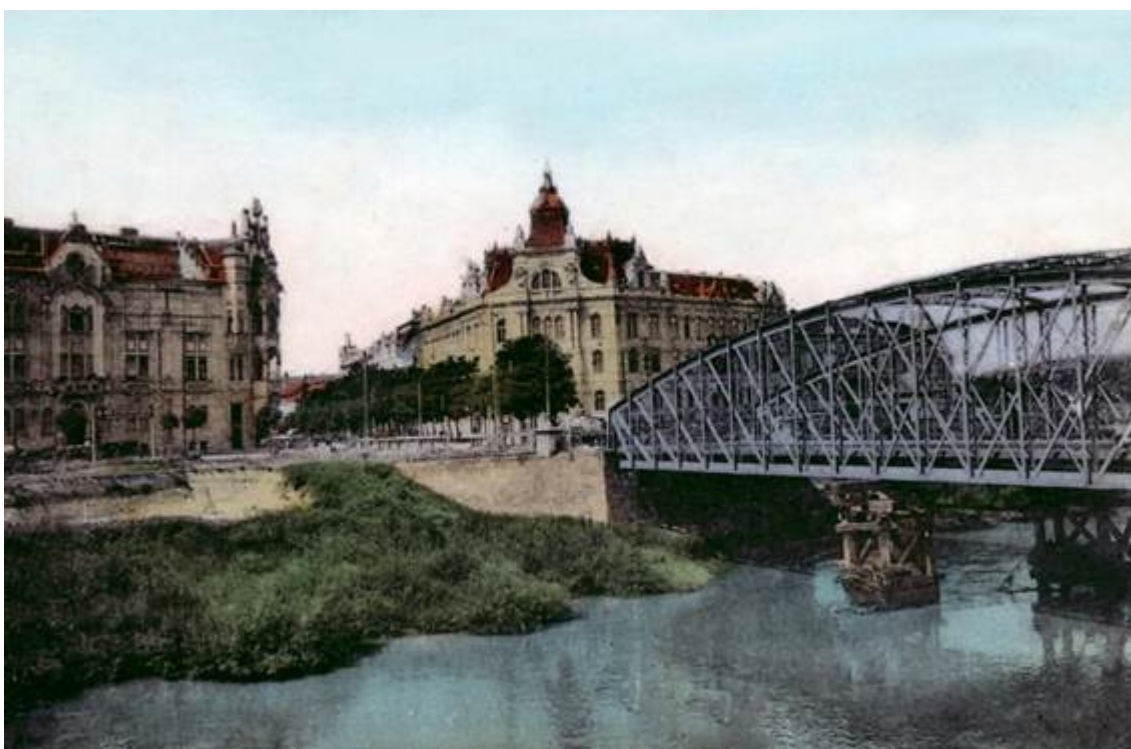
"DECEBAL" a trecut pe sub Podul Tineretii (Mitropolit Andrei Saguna) Foto: C. Liciu 2016

Anul 1902 – Timisoara, Podul Traian sau Podul Huniade. (imagine colectia personala)

Anul 1902 – Timisoara, Podul Traian sau Podul Huniade. (imagine de arhiva)

Anul 1902 – Timisoara, Podul Traian sau Podul Huniade numit si Podul Metalic care a fost demolat si mutat ulterior, numit Podul Metalic pietonal din zona Iosefin care leaga strazile Ady Endre de Andrei Muresanu. (imagine de arhiva)

Timisoara - Bega in apropiere de Podul Traian (imagine de arhiva)

Timisoara – Noul pod "Traian" construit dupa demolarea si mutarea podului metalic (imagine de arhiva)

Timisoara – Podul Traian cu vedere spre Parcul Central (vedere din drona – sursa foto: eyeinthesky.ro)

Timisoara - "DECEBAL" trece pe sub Podul Traian. Foto: C. Liciu 2016

Anul 1932 – Timisoara, Pod de Cale Ferata peste Bega, in dreptul fostului Restaurant „Expres”
(imagine din colectia personala)

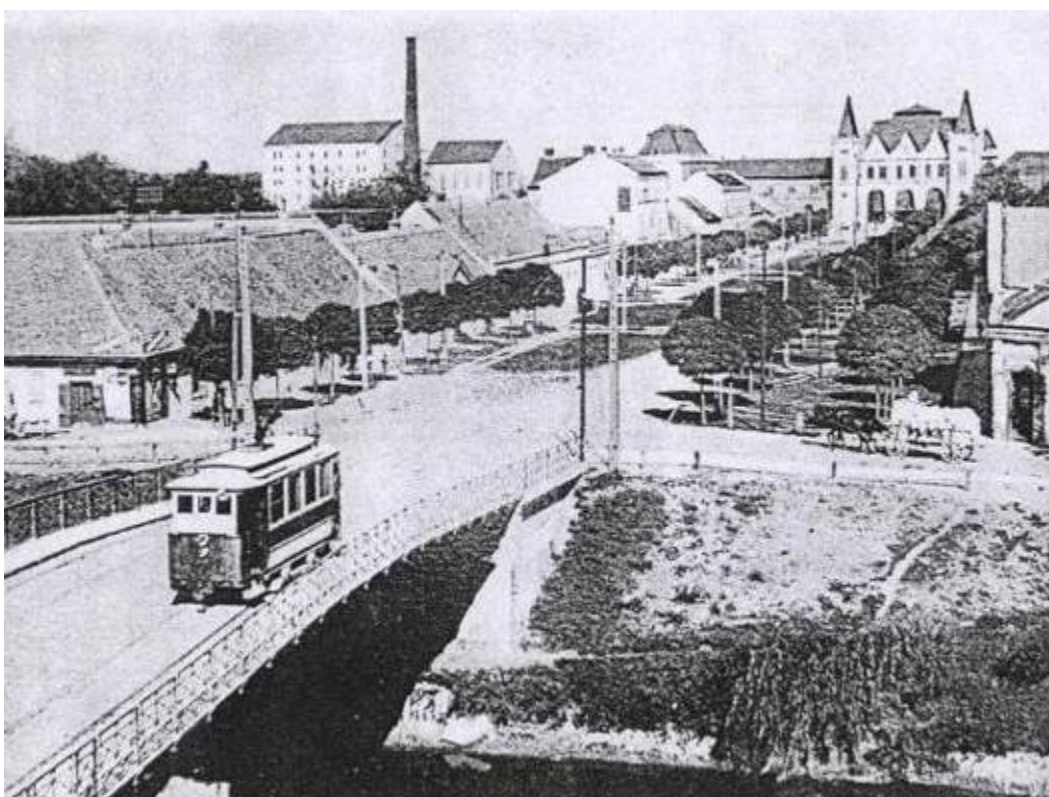
Timisoara, Podul Stefan cel Mare (inceputul sec. XX - imagine de arhiva)

Anul 1877 – Timisoara, Palatul Ancora si Podul Stefan Cel Mare (imagine de arhiva)

Timisoara – Podul Stefan Cel Mare (fost-Podul Ancora) cu vedere spre Gara de Nord
(vedere aeriana din drona)

Anul 1897 – Timisoara, Cartierul „Gara de Nord” (imagine colectia personala)

Timisoara, Portul din cartierul Iosefin (Imagine de arhiva)

Timisoara – Aici a fost Portul din Cartierul Iosefin. Foto: C. Liciu 2016-06-24

Timisoara – Aici a fost Portul si capitania din Cartierul Iosefin. Foto: C. Liciu 2016-06-24

Timisoara, Portul din cartierul Iosefin (inceputul sec. XX - Imagine de arhiva)

Timisoara, Portul din cartierul Iosefin (inceputul sec. XX - Imagine de arhiva)

Timisoara – Aici a fost Portul si capitania din Cartierul Iosefin. Foto: C. Liciu 2016

Timisoara - Zona industrială din cartierul Iosefin (inceputul sec. XX - Imagine de arhiva)

Timisoara – Turnul de Apa si fosta zona industriala din cartierul Iosefin. Sursa foto: eyeinthesky.ro

Timisoara - Fosta zona industriala din cartierul Iosefin. In imagine: Cosul de la fosta Intreprindere "Tehnolemn" pentru rechizite scolare, mobila si chibrite. Foto: C. Liciu 2016

Timisoara – Pasarela din Cartierul Iosefin. Foto: C. Liciu 2016

Turnul de Apa din Cartierul Iosefin. Autofoto: C. Liciu 2016

Modernizarea Canalului Bega – Bucla de întoarcere a vapoarelor în apropierea Podului Modos. Foto: C. Liciu 2016

Podul Modos – ultimul pod în aval ce aparține orașului Timișoara. Foto: C. Liciu 2016

Dintre pasari calatoare,
Ce strabat pamanturile,
Cate-o sa le-nece oare
Valurile, vanturile?

De-i goni fie norocul,
Fie idealurile,
Te urmeaza in tot locul
Vanturile, valurile.

Nenteles ramane gandul
Ce-ti strabate canturile,
Zboara vecinic, inganandu-l
Valurile, vanturile.

Mihai Eminescu

Realizare: liciu1@yahoo.com 24.06.2016